

בן זכאי שהיו לו חמשה תלמידים, ובוודאי היו לו הרבה תלמידים אלא שלא נמנו אלא הגדולים שנמסרה הקבלה אליהם (וכדפירש במגן אבות). ולפי מה שכתב בדרך חיים, מדויק למה נקט דווקא חמשה תלמידים שעל ידם תימסר התורה לדור הבא, כי על ידי ה' קולות נתפשטה התורה בכל העולם וכן"ל.

❖ יוסי בן יועזר ❖

בהיותו נשיא ועשיר הזהיר על הדביקות בחכמים

(א' ד') **יוסי בן יועזר איש צרדה אומר: יהי ביתך בית ועד לחכמים, והוי מתאבק בעפר רגליהם, והוי שותה בצמא את דבריהם.**

בספר דרך אבות ביאר למה דווקא יוסי בן יועזר אמר דברים אלו:

כי הנה מבואר במדרש בענין ספר קהלת, ששלמה המלך ע"ה אמר "הבל הבלים", שאילו היה אדם אחר אומר כן, היו אומרים לו אין אתה יודע טוב העולם, אבל שלמה שהיה מלך ובידו כל תענוגי העולם עם כל זה אמר הבל הבלים. ובמסכת סוטה (מז.) אמרו על יוסי בן יועזר איש צרדה, שכשמת [הוא ויוסי בן יוחנן איש ירושלים] "בטלו האשכולות", ומבואר בגמ' (שם מז.) דהיינו איש שהכל בו, ובסדר הדורות הביא מרש"י שהכוונה לתורה ועשירות. וא"כ מבואר שיוסי בן יועזר היה הנשיא והיה ג"כ עשיר גדול. ובזה מובן, שיוסי בן יועזר בא ללמדנו, שאף כי היה נשיא ועשיר, לימד ואמר "יהי ביתך בית ועד לחכמים" שזה הוא העיקר, שלא ידמה אדם בנפשו שעיקר הועד יהיה מהסוחרים להיוועץ במועצות ודעות איך לקנות ולאסוף כסף, אלא עיקר הועד יהיה לחכמים.

ושמעתי בשם ספר ילקוט הגרשוני, שצרדה היתה עיר קטנה ולא היו שם הרבה תלמידי חכמים, ולכן הזהיר יוסי בן יועזר דווקא על זה.

❁ יוסי בן יוחנן איש ירושלים ❁

הנהגתו בבית פתוח לרווחה לעולי רגלים

(א' ה') יוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר: יהי ביתך פתוח לרווחה, ויהיו עניים בני ביתך, ואל תרבה שיחה עם האשה; באשתו אמרו - קל וחומר באשת חבירו. מכאן אמרו חכמים: כל המרבה שיחה עם האשה, גורם רעה לעצמו ובוטל מדברי תורה וסופו יורש גיהנם.

בספר דבש מסלע ביאר כך:

כל מקום שנאמר "איש" כמו "איש סוכו", "איש צרדה", "איש כפר עכו", וכן כאן "איש ירושלים", הרי זה מורה על ענין חשיבותם ועושרם. ולכן יוסי בן יוחנן איש ירושלים, שהיה גדול בעושר ובחכמה מכל אנשי ירושלים, היו רבים מבין עולי הרגלים סועדים על שולחנו תמיד, ובכל זאת לא נגרם לו מכך חסרון בממונו וטובו, כמו שכתוב לענין צדקה (מלאכי ג' י') "ובחנוני נא בזאת וגו' והריקותי לכם ברכה עד בלי די" [ואף שהכתוב מדבר במעשר, אמנם מעשר ג"כ צדקה הוא]. ולכן צוה ג"כ לאחרים שיעשו כמוהו, והכל כדי שיהיו עולי רגלים מצויין ושלא יאמרו ח"ו "צר לי המקום שאלין בירושלים", והוסיף על דברי חבירו יוסי בן יעזר שאמר "יהי ביתך בית ועד לחכמים", ואמר "יהי ביתך פתוח לרווחה" דהיינו לכל, עיי"ש.

